

Matbuat kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 15/VII/1938 - Sayı : 3960)

No.
3518

Kabul tarihi
28 - VI - 1938

BİRİNCİ MADDE — 25 - VII - 1933 tarih ve 1881 sayılı Matbuat kanunun se-kiz maddesi aşağıda yazılı şekillerde değiştirilerek numaraları hizalarında yazılı maddeler yerine konulmuştur:

Madde 9 — Gündelik veya mevkut gazete ve mecmua çıkarmak isteyenler gazete ve mecmuanın çıkarılacağı yerin en büyük mülkiye âmirine aşağıda istenilen ma-lûmatı havi imzalarile bir beyanname vererek ruhsatname almağa mecburdurlar:

- a) Gazete veya mecmuanın adı;
- b) Gazete ve mecmua sahibinin adı, soy adı, tabiiyeti, tahsil derecesi ve mua-mele merkezi olan iř ve ev adresi;
- c) Varsa başmuharririn, umumî müdürün, yazı işleri müdürünün adı, soy adı, tabiiyeti ve ikametgâhı;
- d) b, c fıkralarında sıfatları yazılı olanlardan hangisinin filen umumî neşriya-tı idare edeceği;
- e) Nerede yazılıb idare edileceği, nerede basılacağı ve basılacağı matbaa ve matbaacının adı ve soy adı;
- f) Siyasî olup olmadığı;
- g) Ne vakitlerde çıkarılacağı;
- h) Hangi dillerde çıkarılacağı;
- i) Sermayeyi tedarik edenler başkaları ise onların hepsinin ve sermaye kanun dairesinde kurulmuş bir şirkete aid ise şirket mukavelenamesinin aslı veya tasdik-li suretile beraber şirketin idare meclisini teşkil veya şirketi temsil eden kimsele-rin adı, soy adı, memleketi, iř ve ev adresleri ve tabiiyeti;
- j) Gazete veya mecmua bir cemiyete aid ise nizamnamesinin tasdikli suretile idare heyetini teşkil edenlerin adı, soy adı, memleketi, iř ve ev adresi;

Beyanname muhteviyatında hâsıl olacak değişikliklerin, vukuundan üç gün zar-fında bildirilmesi lâzımdır.

Beyanname vererek ruhsatname almış olanlara bu kanunda gazete veya mecmu-anın sahibi denilir.

Siyasî gazete veya mecmua çıkaracakların nüfusu 50 000 ve daha aşağı olan yerlerde 500, 50 000 den 100 bine kadar olan yerlerde 1000, 100 000 den yukarı olan yerlerde 5 000 liralık millî bir bankanın kefaletini havi teminat mektubu ver-meleri lâzımdır.

Bu teminat, matbuat suçlarından dolayı hükmolunan para cezalarile muharrir-lerin ve diğer müstahdemlerin ücretleri ve abone ve ilân bedelleri için imtiyazlı karşılık olup, bu sebeblerle eksilecek tazminat tamamlanmadıkça o gazete veya mecmua neşredilemez.

Teminat mektubu veren banka, yukarıki fıkrada yazılı hak sahiblerinin müra-caatlarında mahallin en büyük mülkiye âmirine üç gün içinde malûmat vermeğe mecburdur.

Madde 12 — Gazete veya mecmua sahiplerinde aşağıda yazılı vasıf ve kayıd-
lerin bulunması şarttır:

- a) Türk olmak,
- b) Yirmi bir yaşını bitirmiş bulunmak,
- c) Yüksek mekteplerden veya lise ile buna muadil diğer mekteplerden şhadet-
nameli olmak (Eğer şhadetname cenebi memleketlerden alınmış ise Türkçe okur
yazar bulunmak)
- d) Eenebi bir Devlet hizmetinde bulunmak,
- e) Resmî bir makama karşı cenebi tabiiyeti iddiasında bulunmuş olmamak,
- f) Maheur olmamak,
- g) Bilfiil Devlet memuru ve asker ve ordu mensubu olmamak (Hususî kanun-
ları mâni olmadıkça meslekî ve ilmî gazete ve mecmua çıkarabilirler)
- h) Türk ceza kanununun 587 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları
müstelzim suçlarla ikinci babının üçüncü faslında yazılı 192 ve 3 ncü babının birin-
ci faslında yazılı zimmet ve ihtilâs, ikinci faslında yazılı irtikâb, üçüncü faslında ya-
zılı rüşvet ve 229 neu madde ve 286 nci maddenin ilk fıkrası ve 278 nci madde ve
altıncı babının üçüncü faslında yazılı sahtekârlık ve sekizinci babının birinci faslında
yazılı 415 nci madde ve 416 nci maddenin son fıkrası ve 419 neu maddenin ikinci
fıkrası ve 426, 427, 428 nci maddelerle 430, 431 nci maddelerinin birinci fıkrası ve
üçüncü faslında yazılı fuhşe tahrik ve hırsızlık ve yağmacılık ve dolandırıcılık ve hi-
leli iflâs ve emniyeti suiistimal suçlarından biri ile mahkûm olmamak,
- i) Vatan, millî mücadele, Cümhuriyet ve inkilâb aleyhinde bulunubda her
hangi bir mahkeme ve divan tarafından mahkûm olmamak,
- j) Millî mücadelede işgal altında düşman emellerine hizmet edici neşriyat
yapmış olmamak,
- k) Suişöhret eshabından bulunmamak.

Madde 17 — Beyannameyi alan en büyük mülkiye âmiri, beyanname mün-
derecatını mahsus defterine kaydettirdikten sonra, en kısa müddet içinde be-
yanname muhteviyatının kakikate muvafık olup olmadığını ve gazete veya mec-
mua çıkarmak isteyeninin kanunî vasıf ve şartları haiz bulunub bulunmadığını tah-
kik ederek neticeye göre ruhsatname verir.

Madde 18 — Yukarıki maddeler hükmüne muhalif olarak neşredilen gazete
veya mecmua en büyük mülkiye memurunun emrile derhal kapatılır ve aşağıdaki
cezaî hükümler tatbik olunur:

- a) Ruhsatname alınmaksızın neşredilen gazete veya mecmuayı neşredenlerden
100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası alınır. Tekerrürü halinde bir aydan altı
aya kadar hapis cezasile beraber 300 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası
hükmolunur.
- b) Beyanname muhteviyatının hakikat hilâfi olduğu anlaşılırsa Türk ceza kanu-
nunun 343 ncü maddesi hükmü tatbik olur.
- c) Bu suretle neşredilen gazete veya mecmua vasıtasile bir suç irtikâb edildiği
takdirde bunun cezası da ayrıca verilir.

Madde 21 — Her gazete ve mecmuanın istihdam edeceği muhbir, muhabir,
muharrir, ressam, fotoğrafçı, musahhah ve idare müdürü ile idare haricinde
abone kaydine veya ilân almağa memur olanların isimleri mahallin en büyük mülkiye
memuruna bildirilir. Bunların on ikinci maddede yazılı olan suçlardan biri ile
mahkûm bulunmaması ve sui şöhret eshabından olmamaları ve yirmi bir yaşını bi-
tirmiş bulunmaları şarttır. Musahhahden gayri yukarıda yazılı diğer müstahdemle-

rin mensub oldukları gazete veya mecmuadan verilmiş ve mahallin en büyük mülkiye âmirliğince tasdik olunmuş hüviyet varakasını hâmil olmaları şarttır. Bu madde hilâfına hareket edenler ve bunları istihdam eden gazete ve mecmua sahibleri Türk ceza kanununun 526 nci maddesi mucibince cezalandırılır. Kanunî bir mâni yokken beyannamelerinde bildirdikleri intişar devrelerini ardı sıra ve mükerreren beş defa geciktiren gazete ve mecmua namına idarehansı haricinde abone kaydı için verilen hüviyet vesikası geri alınır.

Bu madde hükmü gazete ve mecmualardan muayyen telif hakkı almayan yardımcı muharrirler hakkında mecburî değildir.

Madde 27 — Her gazete veya mecmuanın neşriyatından doğan mesuliyet, umumî neşriyatı filen idare eden zat ile bu gazeteveya mecmua sahibine aiddir.

Muharrirler kendi imzalarını taşıyan yazılardan ve ressamın imzaları ile çıkan resimlerden dolayı gazete sahibi ve umumî neşriyatı idare edenle birlikte Türk ceza kanununun 64 nci maddesi mucibince şerik sayılırlar.

Müstear nam ile veya imzasız ve remizli imza ile intişar eden yazılar muharrirlerinin hüviyetlerini mahallin en büyük mülkiye âmiri veya Cümhuriyet müddeiummisi her istediği zaman gazete veya mecmuanın sahiblerinden ve umumî neşriyatı idare edenlerden sorabilirler.

İstenilen bu malûmatı vermezler veya yanlış olarak verirlerse gazete veya mecmua intişar etmekte bulunduğu takdirde mahkemeden alınacak kararlar kapatılır ve neşriyatın mahiyetine göre yapılacak kanunî takib hariç olarak bundan dolayı üç aydan eksik olmamak üzere hapis cezasile cezalandırılırlar.

Şu kadar ki, takibat yapılmadan evvel istenilen malûmat bildirilecek olursa tettiüb edecek cezanın dörtte üçü ve takibat esnasında bildirilirse yarısı indirilir.

Muhbir ve muharrirler ve yazı işleri müdürü tasni ettikleri veya asılsız olduğunu bildikleri haberlerin neşrinden doğacak suçlardan mesul olub gazete veya mecmuanın sahibile umumî neşriyatını idare eden kimse de Türk ceza kanununun 65 nci maddesi mucibince müşterek sayılırlar.

Madde 38 — Memleket dahil ve haricindeki intihar vakaları ile okullarda ve fakülte ve enstitülerde disiplini bozacak mahiyetteki vakaları gazetenin intişar ettiği mahallin en büyük mülkiye âmirinden mezuniyet almaksızın neşretmek memnurdur.

İntihar edenlerin ve intihara teşebbüs eyliyenlerin vakaya taallük eden resimleri basılmaz,

Şu kadar ki, yukarıki fıkrada yazılı mezuniyet verilirken bunların diğer resimlerinin basılmasını da menedebilirler.

İntihar vakalarını başka bir gazeteden iktibas ile neşreden gazete için mezuniyet almağa lüzum yoktur.

Yabancı bir memlekette çıkan gazetelerden iktibas suretile intihar vakalarının neşri için de birinci fıkrada yazılı mezuniyetin alınması lâzımdır.

Bu madde hükmüne aykırı hareket edenler bir haftadan bir seneye kadar hafif hapis ve yirmi beş liradan iki yüz liraya kadar hafif para cezasile cezalandırılırlar.

Madde 54 — Matbualar vasıtasile işlenen suçlar aleyhine altı ay içinde açılmayan davalar istima olunamaz.

İKİNCİ MADDE — 6 - VI - 1932 tarihli ve 2001 sayılı kanun mülğadır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun meriyete girdiği tarihte intişar etmekte bulunan gazete ve mecmualar altı ay içinde vaziyetlerini 9 ve 21 nci maddeler hükümlerine tevfiqa mecburdurlar.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 temmuz 1938

<i>Cumhuriyet Reislğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	29 - VI - 1938 ve 1/1119
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilğe bildirildiğine dair Cümhur Reislğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - VII - 1938 ve 4/577
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 26 238,399,437:439